

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATORĂ JURISDICTIONALĂ

NR. 6266 / 04 JUL 2016

R O M Â N I A
Avocatul Poporului

Str. Eugeniu Carada, nr. 3, Sector 3, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

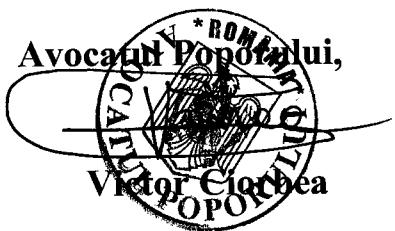
AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATORĂ GENERALĂ
IEȘIRE Nr. 8055 / 30.IUN.2016

Domnului Valer DORNEANU,

Președinte interimar al Curții Constituționale

În conformitate cu dispozițiile art. 19 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, vă transmitem, alăturat, punctul de vedere referitor la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 150 alin. (4) din Codul de procedură civilă, care formează obiectul dosarului nr. 456D/2016, al Curții Constituționale.

Vă asigur, domnule președinte, de înalta mea considerație.

R O M Â N I A
Avocatul Poporului

Str.Eugeniu Carada , nr. 3, Sector 3, Bucureşti

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avp.ro> E-mail: avp@avp.ro

Ref. Dosar Curtea Constituțională nr. 456D/2016

Bucureşti, 16 mai 2016

PUNCT DE VEDERE

privind excepția de neconstituționalitate invocată de reclamantul Arus Zsolt Istavan, în dosarul nr. 242/96/2016, aflat pe rolul Tribunalului Harghita-Sectia civilă

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile **art. 150 alin. (4) din Codul de procedură civilă**, având următorul conținut:

” *Când înscrisurile sunt redactate într-o limbă străină, ele se depun în copie certificată, însoțite de traducerea legalizată efectuată de un traducător autorizat. În cazul în care nu există un traducător autorizat pentru limba în care sunt redactate înscrisurile în cauză, se pot folosi traducerile realizate de persoane de încredere cunoscătoare ale respectivei limbi, în condițiile legii speciale* ”.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, **autorul** susține, în esență, că traducerile efectuate de un traducător autorizat, cât și legalizarea unei traduceri costă bani, iar acest aspect încalcă art. 128 din Constituție.

Prin Încheierea din data de 30 martie 2016 de sesizare a Curții Constituționale, **Tribunalul Harghita** opinează că excepția de neconstituționalitate invocată este întemeiată, întrucât impun cheltuieli suplimentare în procedura judiciară în sarcina cetățenilor români aparținând minorităților naționale, în condițiile în care legea fundamentală statuează în mod expres că modalitățile de exercitare dreptului de exprimare în limba maternă în fața instanțelor de judecată trebuie stabilite astfel încât să nu implice cheltuieli suplimentare pentru cei interesați.

Examinând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor **art. 150 alin. (4) din Codul de procedură civilă**, față de art. 128 din Constituția României, constatăm că aceasta nu poate fi reținută.

În aplicarea art. 13 din Constituție care stabilește că ”În România, limba oficială este limba română”, art. 128 alin. (1) din Constituție fixează aceeași regulă pentru procedura judiciară, dispoziție constituțională reluată și în art. 14 din Legea nr. 303/2004 privind organizarea judiciară, republicată și în art. 7 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Caracterul oficial al limbii române instituie obligativitatea utilizării acesteia în raporturile cetățenilor cu autoritățile statului, în această limbă fiind redactate și aduse la cunoștința publică toate actele oficiale ale statului român. Consacrarea constituțională a caracterului oficial al limbii române trebuie coroborată cu dispozițiile art. 32 din Legea fundamentală referitoare la dreptul minorităților naționale de a învăța în limba lor maternă și de a fi instruite în această limbă și cu prevederile art. 128 care reglementează dreptul minorităților de a utiliza limba maternă în justiție. Astfel, statuând cu privire la limba în care se desfășoară procedura de judecată — limba română, *dispozițiile art. 128 din Constituție prevăd că cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă în fața instanțelor de judecată, în condițiile legii organice, modalitățile de exercitare a acestui drept, inclusiv prin folosirea de interpréti sau traducători, stabilindu-se astfel încât să nu împiedice buna administrare a justiției și să nu implice cheltuieli suplimentare pentru cei interesați.*

Faptul că, înscrisurile redactate într-o limbă străină trebuie depuse *în copie certificată, însotite de traducerea legalizată efectuată de un traducător autorizat, nu încalcă art. 128 din Constituție.*

Prevederile legale criticate nu se referă la limba în care se desfășoară procedura de judecată, ci la înscrisurile folosite ca mijloc de probă. Or, asigurarea

probelor reprezintă acea procedură contencioasă în cadrul căreia partea care are interes poate solicita să se constate proba de care înțelege să se folosească în proces. Or, norma juridică este aplicabilă indiferent de naționalitatea, etnia, limba părților din proces, în condiții de egalitate. În plus, asigurarea probelor nu echivalează cu gratuitatea serviciului prestat de instanțele de judecată, fiind justificat ca persoanele care se adresează autorității judecătoarești să contribuie la acoperirea cheltuielilor prilejuite de realizarea actului de justiție, în condiții de egalitate, indiferent de naționalitate, etnie, limba.

Mai mult, prevederile legale criticate sunt constituționale și în raport cu Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare, ori cu Convenția Cadru pentru protecția minorităților naționale.

Astfel, prin Legea nr. 282/2007, România a ratificat Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare, adoptată la Strasbourg la 5 noiembrie 1992. Măsurile în favoarea limbilor regionale sau minoritare sunt reglementate, în ceea ce privește Justiția, la art. 9 din Cartă, care prevede la paragraful 1, subparagrafele b) (ii), a) (iii) următoarele: *"Părțile se angajează, în ceea ce privește circumscriptiile autorităților judiciare în care numărul persoanelor folosind limbile regionale sau minoritare justifică măsurile specificate mai jos, în funcție de situația fiecăreia din aceste limbi, și cu condiția ca utilizarea posibilităților oferite de prezentul paragraf să nu fie considerată de către judecător ca împiedicând buna administrare a justiției:*

b. în cadrul procedurilor civile:

(ii) să permită, ca atunci când o parte la un litigiu trebuie să compară personal în fața unui tribunal, aceasta să se exprime în limba sa regională sau minoritară, fără ca prin aceasta să se expună la cheltuieli suplimentare; și/sau

(iii) să permită administrarea de documente și probe în limbile regionale sau minoritare, dacă este necesar prin recurgerea la interpreți și traduceri;

În primul rând, observăm că există o delimitare clară a situațiilor în care vor fi aplicate subparagrafele b) (ii) și a) (iii). Astfel, observăm că legiuitorul a

adăugat în mod expres la lege, când nu trebuie să existe cheltuielile suplimentare și anume, când persoana aparținând minorității naționale trebuie să se exprime în limba sa regională. Dacă intenția legiuitorului ar fi fost să aplice principiul conform căruia unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie să distingă, atunci legiuitorul nu ar mai fi adăugat în mod expres situația în care persoana aparținând minorității naționale nu trebuie să se expună la cheltuieli suplimentare.

În al doilea rând, sub aspectele analizate prezintă relevanță **Decizia Curții Constituționale nr. 1585/2009** în care, examinând constituționalitatea art. 14 alin. (5) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, Curtea Constituțională a reținut următoarele: "

Potrivit dispozițiilor art. 13 din Constituție, "în România, limba oficială este limba română." Caracterul oficial al limbii române instituie obligativitatea utilizării acesteia în raporturile cetățenilor cu autoritățile statului, în această limbă fiind redactate și aduse la cunoștința publică toate actele oficiale ale statului român. Consacrarea constituțională a caracterului oficial al limbii române trebuie coroborată cu dispozițiile art. 32 din Legea fundamentală referitoare la dreptul minorităților naționale de a învăța în limba lor maternă și de a fi instruite în această limbă și cu prevederile art. 128 care reglementează dreptul minorităților de a utiliza limba maternă în justiție. Astfel, statuând cu privire la limba în care se desfășoară procedura de judecată - limba română, dispozițiile art. 128 din Constituție prevăd că cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă în fața instanțelor de judecată, în condițiile legii organice, modalitățile de exercitare a acestui drept, inclusiv prin folosirea de interpreți sau traduceri, stabilindu-se astfel încât să nu împiedice buna administrare a justiției și să nu implice cheltuieli suplimentare pentru cei interesați.

Așa fiind, Curtea constată că prevederile art. 14 alin. (5) din Legea nr. 304/2004 constituie tocmai expresia reglementării în plan legislativ a caracterului oficial al limbii române consacrat expres de Constituție.

Prin urmare, dispozițiile art. 9 din Cartă se aplică în concordanță cu prevederile art. 128 din Constituție, precum și cu cele ale art. 14 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare sau din Codul de procedură civilă.

Mai mult, dacă administrarea de documente și probe s-ar face gratuit pentru persoanele aparținând minorităților naționale, atunci s-ar încălca art. 16 din Constituție, întrucât persoanele majoritare, pentru care serviciul prestat de justiție (administrarea de documente și probe) nu este gratuit, ar fi discriminate.

Instituirea unei asemenea soluții legislative ar apărea ca un privilegiu conferit de legiuitor persoanelor aparținând minorităților naționale și ca un dezavantaj, nejustificat obiectiv sau rațional, în cazul majorității, care este obligată să prezinte traduceri legalizate ale actelor întocmite în altă limbă decât cea română.

Or, principiul egalității în drepturi, înscris în art. 16 alin. (1) din Constituția României, presupune egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. Acest principiu impune statului asigurarea unui cadru legal menit să permită aplicarea unui tratament egal tuturor persoanelor fizice aflate în situații juridice similare, astfel încât acestea să fie egale în drepturi, fără privilegii și fără discriminări.

Față de cele de mai sus, considerăm că dispozițiile art. 150 alin. (4) din Codul de procedură civilă sunt **constituționale**.

